

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Meze ručení jednatele za daňový nedoplatek společnosti optikou nejnovější judikatury NSS

Může být doměření daně společnosti s ručením omezeným považováno za škodu způsobenou jejím jednatelem? A pokud ano, zakládá taková škoda ručení jednatele za daňový nedoplatek společnosti?

Právě těmito otázkami se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 16. 1. 2026, č. j. 5 Afs 167/2025-35, v němž posuzoval splnění podmínek zákonného ručení podle § 159 odst. 3 občanského zákoníku ve spojení s § 171 daňového řádu. Rozsudek navazuje na sérii dřívějších rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, která postupně formovala judikaturní linii k otázce zákonného ručení členů volených orgánů za daňové nedoplatky právnických osob.

Skutkový stav a průběh daňového řízení

Žalobce působil ve funkci jednatele společnosti IMOS Group Vysočina s.r.o. V roce 2016 zadal externímu účetnímu pokyn, aby do účetnictví společnosti zavedl na účet 389 (dohadná položka pasivní) a souvztažný nákladový účet 518 (ostatní služby) částku 6 000 000 Kč, představující údajné očekávané náklady na provize, jimž však neodpovídal žádný skutečně vynaložený a daňově uznatelný náklad. Za toto jednání byl následně pravomocně odsouzen za zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby.^[1] Trestní soudy konstatovaly, že tímto jednáním byla České republice způsobena škoda ve výši 1 140 000 Kč.^[2]

Společnosti byla za část zdaňovacího období od dubna do prosince 2016 doměřena daň z příjmů právnických osob v celkové výši 1 187 120 Kč. Poté, co se správce daně neúspěšně pokusil nedoplatek vymoci v daňové exekuci, vydal ručitelskou výzvu, kterou bývalého jednatele podle § 171 odst. 1 daňového řádu vyzval k úhradě částky 1 140 000 Kč. Vznik ručitelského závazku dovodil z toho, že bývalý jednatel jako statutární orgán odpovídá za řádně vedené účetnictví a musel vědět, že účtované položce neodpovídá žádný skutečný náklad, čímž porušil povinnost jednat s péčí řádného hospodáře podle § 159 odst. 1 občanského zákoníku. Odvolání bývalého jednatele Odvolací finanční ředitelství zamítlo.

Řízení před Krajským soudem v Brně

Žalobou bývalý jednatel zpochybnil samotný právní základ ručitelské povinnosti s odkazem na rozsudek č. j. 10 Afs 4/2024-38, podle něhož za škodu, kterou je člen voleného orgánu povinen právnické osobě nahradit, nelze považovat daňový nedoplatek, nýbrž typově například nezákonné vyvedení prostředků ze společnosti, které se až „sekundárně“ projeví v tom, že právnická osoba nebyla s to daň uhradit.^[3] Krajský soud rozsudkem rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství zrušil.^[4]

V otázce péče řádného hospodáře dal soud za pravdu daňovým orgánům. Jednání naplňující skutkovou podstatu trestného činu podle soudu nemůže být odpovědným výkonem funkce. Porušení povinnosti nebylo dovozeno pouze z odsuzujícího rozsudku, nýbrž z odpovědnosti jednatele za řádně

vedené účetnictví.

Naopak důvodnou krajský soud shledal námitku neprokázání škody, která měla jednáním bývalého jednatele společnosti vzniknout. Aby ručení podle § 171 daňového řádu vzniklo, je nezbytné postavit najisto, že člen voleného orgánu způsobil protiprávním jednáním úbytek majetku právnické osoby, který vedl k nemožnosti nedoplatek uhradit. Vyvedení prostředků sice není nezbytnou podmínkou, daňové orgány však musí nad rámec konstatování porušení péče řádného hospodáře popsat souvislost mezi jednáním statutárního orgánu, které z povahy věci nejprve vede k obohacení daňového subjektu, a jeho následnou platební neschopností.

Tím se daňové orgány nezabývaly a ve vyjádření k žalobě naopak výslovně uvedly, že na jejich závěrech nic nemění ani to, že k vyvedení prostředků nedošlo a částka odpovídající dani zůstala v dispozici daňového subjektu.

Předmět sporu před Nejvyšším správním soudem

Spor se soustředil na výklad § 159 odst. 3 občanského zákoníku, podle kterého platí, že nenahradil-li člen voleného orgánu právnické osobě škodu, kterou jí způsobil porušením povinnosti při výkonu funkce, ačkoli byl povinen škodu nahradit, ručí věřiteli právnické osoby za její dluh v rozsahu, v jakém škodu nenahradil, pokud se věřitel plnění na právnické osobě nemůže domoci. Stěžejní bylo, zda doměření daně daňovému dlužníku, k němuž došlo v důsledku jednání žalobce, představuje škodu způsobenou žalobcem jako jednu z nezbytných podmínek vzniku zákonného ručení.

Závěry Nejvyššího správního soudu

Nejvyšší správní soud potvrdil závěry krajského soudu a uzavřel, že daňový nedoplatek sám o sobě není škodou; nerozhodné je přitom, zda jde o daň vyměřenou či doměřenou. Škoda, kterou měl bývalý jednatel společnosti způsobit, nemůže bez dalšího spočívat v samotné daňové povinnosti či nedoplatku. Pro posouzení vzniku ručení je rozhodující, zda a za jakých okolností byla způsobena škoda společnosti, nikoli zda a jaká byla způsobena škoda státu a zda byl dotčen zájem státu na správném výběru daní. Jak soud dále v rozsudku uvedl, nejde totiž o tutéž škodu ani o tutéž odpovědnost, a trestní soudy se zabývaly výlučně škodou způsobenou státu jako příjemci daně. Povinnost ručení současně nevzniká automaticky trestním odsouzením jednatele. Pro aktivaci ručitelství podle § 159 odst. 3 občanského zákoníku ve spojení s § 171 odst. 1 daňového řádu není spáchání trestného činu ani podmínkou.

Vznik zákonného ručení je podmíněn kumulativním splněním několika podmínek: (a) člen voleného orgánu způsobil právnické osobě škodu, (b) tuto škodu způsobil porušením povinnosti při výkonu funkce, (c) škodu nenahradil, ačkoli k tomu byl povinen, a (d) věřitel se nemůže plnění na právnické osobě domoci. Ustanovení § 159 odst. 3 občanského zákoníku přitom nevymezuje pouze rozsah ručení, nýbrž i jeho vznik a zánik. Škodou je třeba chápat majetkovou újmu spočívající ve skutečné škodě, tedy vzniklém snížení majetku, nebo v ušlém zisku a daňové orgány ji musí v rámci posouzení vzniku ručení identifikovat a vyčíslit.

Nejvyšší správní soud rovněž zdůraznil, že samotná skutečnost, že daň byla doměřena až po daňové kontrole, je z hlediska posouzení ručení irelevantní, neboť daňová povinnost vznikla společnosti přímo ze zákona, nikoli v důsledku jednání bývalého jednatele. Kdyby společnost fiktivní dohadnou položku neuplatnila, zůstala by odpovídající částka součástí zisku a podléhala by zdanění „tak jako tak“. Jak soud shrnul v bodě 47, daňové orgány se vůbec nezabývaly tím, zda právě a přímo jednání bývalého jednatele způsobilo majetkový úbytek na straně společnosti, který by vedl k nemožnosti uhradit doměřenou daň. Vznik škody ani její výše nebyly zjišťovány, natož prokázány. Daňové orgány

setrvaly pouze na konstatování, že „byla doměřena daň“, což podmínku škody podle § 159 odst. 3 občanského zákoníku nenaplní.

Závěr

Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl a potvrdil, že postup daňové správy, která ručitelský závazek bývalého jednatele opřela výhradně o existenci doměřené daně, kterou společnost neuhradila, neobstojí. Daňový nedoplatek sám o sobě není škodou ve smyslu § 159 odst. 3 občanského zákoníku. Škodu způsobenou státu neuhrazením daně je nutno důsledně odlišovat od škody způsobené společnosti porušením povinnosti jednatele jednat s péčí řádného hospodáře a ručení nevzniká automaticky odsouzením jednatele za daňový trestný čin.

Mgr. Roman Soldát,
advokátní koncipient

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

[Bříza & Trubač, s.r.o., advokátní kancelář](#)

Palladium Praha
Na Poříčí 1079/3a
110 00 Praha 1

Tel.: +420 777 601 114
e-mail: info@brizatrubac.cz

[1] Podle § 240 odst. 1, odst. 2 písm. c) trestního zákoníku.

[2] Srov. rozsudek Okresního soudu v Havlíčkově Brodě ze dne 5. 12. 2022, č. j. 16 T 9/2021-693, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 3. 5. 2023, č. j. 14 To 13/2023-713.

[3] Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2026, č. j. 10 Afs 4/2024-38.

[4] Srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 25. 7. 2025, č. j. 62 Af 1/2025-65.

Další články:

- [Pozemkové restituční náhrady a role znalce, když se hodnota majetkové křivdy přepočítává po desetiletích](#)
- [Bez kontroly a bez sankcí? Daňové echo zaznělo už pošesté a mění přístup Finanční správy k daňovým chybám](#)
- [Zápůjčka, úvěr nebo příplatek: jak financovat vlastní společnost?](#)
- [Ocenění nemovitosti v dědickém řízení: kdy postačí odhad a kdy je nutný znalecký posudek](#)
- [Evropské dotace srozumitelně: Díl druhý - Žadatel nebo příjemce?](#)
- [Meze ručení jednatele za daňový nedoplatek společnosti optikou nejnovější judikatury NSS](#)
- [Z nedávné judikatury na téma technické zhodnocení versus oprava](#)
- [ESMA zveřejnila závěry celoevropského šetření zaměřeného na compliance a interní audit u správců fondů](#)
- [Cena není hodnota: proč se v právních sporech často mýlí ekonomie a právo](#)
- [Kam až sahá pojem „soud“ podle Brusel I bis? Nad rozsudkem Městského soudu v Praze o vykonatelnosti rozhodnutí finančního arbitra v zahraničí](#)
- [Daňová kobra v České republice – institucionální analýza a hodnocení efektivity \(fwd\)](#)